

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
KANTON SARAJEVO
KANTONALNI SUD U SARAJEVU
Broj: 09 0 P 009835 07 Gz
Sarajevo; 06.12.2013.godine

Presuda pravosnažna i izvršna.

Kantonalni sud u Sarajevu, u vijeću sastavljenom od predsjednika vijeća, sudije Snježane Malešević i sudija Amine Begović i Efraima Časić, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja Z.B iz B., i P.P iz B., oboje zastupani po punomoćniku **Almi Prnjavorac, advokatu** iz Tuzle, protiv tuženih **Raiffeisen Bank d.d. BiH, Sarajevo**, ulica Danijela Ozme broj 3 i **Nova Banka AD Bijeljina**, ulica Svetog Save broj 46 zastupana po punomoćniku O.A, advokatu., radi naknade štete, v.p.s. 6.159,00 KM, rješavajući po žalbi prvotužene i drugotužene, protiv presude Općinskog suda u Sarajevu broj 065-0-P-06-004554 od 28.06.2007.godine, na sjednici koja je održana dana 06.12.2013.godine, donio je

P R E S U D U

Žalbe se odbijaju kao neosnovane i prvostepena presuda potvrđuje.

Odbija se zahtjev tužitelja za naknadu troškova postupka koji se odnose na sastav odgovora na žalbu.

O b r a z l o ž e n j e

Prvostepenom presudom, tuženi su obavezani da tužiteljima, na ime naknade štete, isplate cjelokupan iznos novčane transakcije uplaćene od strane prvotužiteljice na ime drugotužitelja, putem "**Western Union**"-a, u visini od 6.159,00 KM sa zakonskim zateznim kamatama od dana uplate novčane transakcije, tj. 04.02.2006.godine pa do isplate i tužiteljima naknade troškove parničnog postupka u iznosu od 3.828,82 KM, sve u roku od 30 dana pod prijetnjom prinudnog izvršenja.

Protiv navedene presude prvotužena je blagovremeno izjavila žalbu, zbog povrede odredaba parničnog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i pogrešne primjene materijalnog prava, sa prijedlogom da ovaj sud žalbu usvoji, prvostepenu presudu preinači i u cijelosti tužbeni zahtjev u odnosu na prvotuženu odbije.

U žalbi se navodi da prvostepeni sud u obrazloženju osporene presude ne navodi sve dokaze, niti ocjenu istih, tj. da je izostalo navođenje razloga o odlučnim činjenicama koje su trebale biti stvarna i pravna osnova za odluku suda. Dalje, se navodi sud cijeni navode tužitelja kao nesporne, odnosno poklanja im vjeru u tolikoj mjeri da umjesto svoje ocjene i stava prihvata stav i ocjenu tužitelja, kao i citira navode tužitelja na strani 8 osporene presude. Po navodima suda, novčanu doznaku popunila je zaposlenica drugotužene, koju činjenicu je potvrdio i vještak grafološke struke, a od strane tuženih nije dovedena u sumnju, pa na osnovu navedenog pogrešno utvrđuje da je na novčanoj doznaci prvotužiteljica izvršila "*samo*" potpisivanje sadržaja popunjene doznake od strane službenika banke, a nije cijenen navod prvotužene da je upravo nespornim

potpisivanjem novčane doznake prvotužiteljica pristala na sadržaj upisanog teksta. Pogrešno sud utvrđuje da je prijem transfera isplaćen licu NN, u gradu Cariati, iako je prvotužena dostavila prijemni nalog u kome je naznačeno ime i prezime primaoca P.P., te tokom cijelog postupka daje težište Ugovoru o zastupništvu zaključenom između prvotužene i Western Union-a. Navedenim ugovorom regulisani su odnosi navedenih ugovornih strana, a nikako odnosi sa tužiteljima, što nije predmet spora. Ponovnim prevođenjem Ugovora, sa engleskog na bosanski jezik, stvorio se neopravdan trošak, budući da je prvotužena dostavila tekst i na engleskom i na bosanskom jeziku. S druge strane, sud je zanemario Ugovor o podzastupništvu iz kojeg proizilazi da je drugotužena podzastupnik prvotužene i na osnovu tog ugovora odgovorna za sva sredstva koja dolaze u njen posjed, pa time i sredstva iz predmeta ovog spora. Prvostepeni sud pogrešno utvrđuje odgovornost prvotužene na osnovu Člana 154., a u vezi sa članom 170. ZOO-a, jer šteta nije nastala kod prvotužene, niti radnjama radnika prvotužene, jer je nesporno da se radnja desila kod drugotužene, i u vezi sa radnjama zaposlenika drugotužene, te ih nije trebalo posebno ni dokazivati. Prvotužena osporava i odluku o troškovima postupka.

U podnesenom odgovoru na žalbu, tužitelji su putem punomoćnika u cijelosti osporili navode žalbe i predložili da se ista odbije kao neosnovana i prvostepena presuda potvrdi uz naknadu troškova sastava odgovora na žalbu.

Protiv navedene presude drugotužena je, putem punomoćnika, blagovremeno izjavila žalbu zbog povrede odredaba parničnog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i pogrešne primjene materijalnog prava, sa prijedlogom da ovaj sud žalbu usvoji prvostepenu presudu ukine i predmet vrati prvostepenom sudu na ponovni postupak, uz naknadu troškova za sastav žalbe.

U žalbi se navodi da prvostepeni sud pogrešno osnov odgovornosti tuženih zasniva na odredbama Člana 154. i 170. ZOO-a, a u vezi sa odredbama Ugovora o zastupništvu od 12.07.2004.godine i odredbama Ugovora o podzastupništvu od 01.01.2000.godine, smatrajući da između postupanja radnice drugotuženog i nastale štete postoji uzročna veza, jer službenica banke nije prošla odgovarajuću edukaciju i da u određenom vremenskom periodu nije radila poslove šalterske službenice, što je bio razlog da prilikom popunjavanja naloga za prenos sredstava kontaktirala centralu u Sarajevu. Sud je u potpunosti poklonio vjeru izjavi prvotužiteljice, smatrajući da tuženi, u toku postupka, nisu dokazali da postoji osnov za isključenje njihove odgovornosti, a pozivanje drugotužene na pravila Western Uniona, u smislu upoznavanja prvotužiteljice sa istim, nisu relevantne okolnosti, budući da pravila Western Uniona nisu pozitivni propisi u BiH, niti se u konkretnom slučaju radi o adhezivnom ugovoru (*ugovoru o pristupanju*). Sud se poziva na ugovor od 12.07.2004.godine, koji je bio predmet vještačenja, (tekst ugovora na engleskom jeziku), pa je bio neophodan prevod sudskog tumača. Na ročištu održanom 13.03.2007.godine, punomoćnik drugotuženog je skrenuo pažnju sudu da parničnim strankama nije dostavljen nalaz vještaka-prevod ugovora, u skladu sa odredbom člana 156. ZPP-u, tj. 8 dana prije održavanja ročišta, a da sadržina navedenog ugovora može imati presudan značaj, prilikom postavljanja pitanja parničnim strankama, kao svjedcima i predložio odlaganje zakazanog ročišta. Navedeni prijedlog sud je odbio, čime je narušio načelo koncentracije postupka i počinio povredu odredaba parničnog postupka stavljajući na opisan način procesne strane u neravnopravan položaj. Za drugotuženu je nesporno, da se u predmetnom slučaju, u koji je prethodio navedenoj načinjenoj šteti radi o obligacionom odnosu iz Člana 142. i 143. ZOO-a, odnosno da se radi o formularnom ugovoru, pa s tim u vezi da su

prvotuziteljici, u smislu člana 142. stav 3. citiranog zakona bili poznati uslovi za transfer novca, budući da su odštampani na poledini obrasca i da nisu u suprotnosti sa pozitivnim zakonskim propisima jer nijedna odredba nije nepravilna ili suprotna dobrim poslovnim obicajima. U žalbi se navodi da je nesporno, da je prvotuziteljica potpisala prethodno odštampani nalog za prenos, odnosno da ona navedeni nalog nije potpisala na način da je potpis stavljen "bjanko" na neispunjen obrazac, nego je potpis stavila prije elektronske obrade, pa je sud pogrešno primjeno odredbe materijalnog prava. Po mišljenju drugotuzene, šteta je apsolutno nastala bez njene krivice, budući da je u svom iskazu P.S., službenica drugotuzene, a na upit punomoćnika tužitelja odgovorila, da je godinu dana radila na transakcijama Western Union-a da je bila na internoj edukaciji za poslovanje sistema putem Western Union-a, te da je prilikom svake transakcije neophodan kontakt sa centralom u Sarajevu, a radi dobijanja kontrolnog broja koji se saopštava stranci. Uprkos ovakvom iskazu koji je bio jasan, koncizan, tačna, precizan i u skladu sa svim provedenim dokazima, sud mu nije poklonio vjeru, pogrešno zaključujući ili prelazeći preko njega, u smislu postavljanja pitanja koja su se odnosila na radno iskustvo i edukaciju za obavljanje poslova, dok sa druge strane u potpunosti poklanja vjeru iskazima parničnih stranaka. Drugotuzena postavlja pitanje, da li se u potpunosti mogao uzeti u obzir iskaz prvotuziteljice, koja je na upit drugotuzene, da li su sa licem s kojim su kontaktirali putem interneta o prodaji motornog vozila dogovorili način uplate putem Western Union-a odgovorila "ne" mada je u njenom licnom dopisu od 10.02.2006.godine, koji je priložila kao dokaz uz tužbu, navela da je gore spomenutog vlasnika vozila obavijestila da je novac poslan, na ime P.P u Italiju, što je samo po sebi kontradiktorno. Po navodima žalbe nejasno je kako je sud mogao uzeti u obzir tvrdnje tužitelja da je drugotuzitelj sam trebao na dan objavljivanja transakcije podići novac u Italiju, kada je u svom iskazu naveo da za obezbjeđenje navedenog puta imao obećanje strica iz Švajcarske za garanciju, tj. isti je trebao na dan obavljanja transakcije da dođe po drugotuzitelja i da s njim zajedno ode u Italiju, a drugotuzitelj je građanin BiH i za takav put mu je potrebna uredna viza zemlje u koju putuje i to je činjenica koja se ne dokazuje. Zbog gore navedenog, sud je pogrešno utvrdio činjenično stanje i povrijedio odredbu člana 8. ZPP-u ne cijeneći dokaze pojedinačno i međusobnoj vezi. Da je sud postupao u skladu citiranim članom ZPP-u, bilo bi mu potpuno jasno da su tužitelji svoju lakovjernost nepoznatim ljudima i sopstvenu štetu, izazvanu na taj način, htjeli nadoknaditi tužbom protiv drugotuzene, zbog navodnog nemara njegove službenice prilikom obavljanja platne transakcije, dok sud nije imao ni jedan dokaz da je bankarska službenica zaposlena kod drugotuzene, svojim nemarom, grubom nepažnjom, ili čak namjerom, omogućila drugom licu da podigne novac koji je prvotuziteljica uplatila putem Western Union-a.

U podnesenom odgovoru na žalbu, tužitelji su putem punomoćnika U cijelosti osporili navode iste, te predložili da se žalba odbije kao neosnovana i prvostepena presuda potvrdi uz naknadu troškova na ime sastava odgovora na žalbu.

Nakon što je ispitao pobijanu presudu u granicama propisanim članom 221. ZPP-u, ovaj sud je donio odluku kao u izreci iz slijedećih razloga:

Žalbe su neosnovane.

Prvostepeni sud je nakon provedenog postupka osnovanost tužbenog zahtjeva utvrdio u smislu odredbe člana 154. i 170. ZOO-a, a u vezi sa odredbama Ugovora o zastupništvu (osnovni ugovor) zaključen dana 12.07.2004.godine, između produžene i Western Union- a Ugovora o podzastupništvu od 01.10.2000.godine, zaključen između prvotuzene i drugotuzene, i to odredbe iz poglavlja ugovora pod 0. pod nazivom "obeštećenje", pod

tačkom. poglavlje "odšteta", pod tačkom N (reglisana odgovornost podzastupnika za sva sredstva koja dolaze u njegov posjed) pod tačkom P. "osiguranja i sigurnosne potrebe" i člana 13. Ugovora o zastupništvu. Cijeneći gore citirane odredbe ugovora, prvostepeni sud navodi da je nesporno utvrdio da je prvotužena, zastupnik Western Union-a, a drugotužena podzastupnik prvotužene, iz čega slijedi da je Western Union isključen od odgovornosti za naknadu štete i da za štetu odgovaraju tuženi. Prednje iz razloga jer nisu dokazali da je ugovor o podzastupništvu potpisani od strane Western Union-a, odnosno da je na ugovoru od 01.10.2010.godine data saglasnost, niti su ponudili dokaz - ugovor zaključen sa osiguravajućom kućom na teritoriji F BiH, u smislu osiguranja novčanih doznaka Western Uniona. Kod nesporne činjenice da je prvotužiteljica, dana 04.02.2006.godine izvršila transfer novca kod drugotužene, u iznosu od 3.000,00 EUR-a i proviziju za transfer u iznosu od 149,00 EUR-a, putem Western Union-a na ime drugotužitelja za transfer u Italiju, u namjeri da drugotužitelj izvrši kupovinu motornog vozila od prodavca J.O. ili nekog drugog prodavca u Italiji, ako se kupovina ne ostvari od istog, kao i da su tužitelji prije slanja novca obavili razne konsultacije u više banaka u B., radi pouzdane informacije o transferu novca putem Western Union-a, kao i utvrđenih činjenica iz iskaza prvotužiteljice i svjedoka P.S. Naime, P.S., kao bankovna službenica drugotužene, prilikom postupka slanja novca od strane prvotužiteljice izvršila je lično popunjavanje novčane doznake Western Union-a na šalteru drugotužene, što je potvrđeno i nalazom vještaka grafološke struke, a od tuženih nije dovedeno u sumnju, pa sud zaključuje da je prvotužiteljica, na novčanoj doznaci, izvršila samo potpisivanje sadržaja popunjene doznake od strane službenice banke. Dalje je utvrđeno da je na mjestu primaoca upisano ime drugotužitelja, bez ikakvih identifikacionih podataka, sa oznakom države Italija, bez oznake grada u koji se ima izvršiti isplata novčane doznake, te da je u dijelu polja pod oznakom "*poruku koju treba predati*" u polju primaoca korektorom izbrisan podatak od strane bankovne službenice, što je protivno načinu popunjavanja novčanih doznaka banke. Utvrđeno je i da je novčani transfer, u iznosu od 3.000,00 EUR-a, isplaćen NN licu, u gradu Cariati, poštanski broj 87062, dana 04.02.2006.godine, iz čega proizilazi da drugotužitelj nije preuzeo novčanu pošiljku, zbog čega se dana 04.02.2006.godine obratio PU B., radi podnošenja prijave protiv NN osobe, (potvrđi od 19.04.2006.godine) što potvrđuje da je za tužitelje nastupila šteta, u visini umanjenja njihove zajedničke imovine (*vanbračni supružnici*) u visini izvršenog transfera novca, pa su isti aktivno legitimisani za podnošenje tužbe u ovoj pravnoj stvari. Prvostepeni sud zaključuje, da je tužiteljima pričinjena šteta i da između nastale štete i protupravne radnje bankovne službenice, postoji uzročna veza, pa je primjenom odredbi iz Člana 155., 154., i 170. Zakona o obligacionim odnosima, u svojio tužbeni zahtjev kao osnovan. Prvostepeni sud obrazlaže, da je tužiteljima štetu prouzrokovala, povodom rada, zaposlenica drugotužene, a da se propust na strani tuženih ogleda u izboru službenika i nevršenja nadzorom nad radom izabranog službenika, budući da su obavezu da organizuje edukaciju za službenika banke u vezi poslovanja sa Western Union-om, prvotužena i drugotužena, preuzele zaključenjem ugovora o zastupništvu i Ugovora o podzastupništvu. Prednje iz razloga jer je, iz iskaza bankovne službenice, utvrđeno da ista od 2003. do 2006.godine nije radila kao bankovna službenica, tj. nije bila dovoljno educirana, niti osposobljena za poslovanje sa novčanim doznakama Western Union-a, budući da je radila kao službenica na šalteru odprilike godinu dana, zatim je radila drugi referat, tj. od 2006.godine nije uopšte radila šalterske poslove, a samo je subotom radila poslove nekih šalterskih usluga, što dovodi do zaključka da pune tri godine nije radila poslove na doznakama Western Union-a, pa je zbog navedenog, prilikom popunjavanja doznake prvotužiteljice, pozivala Centralu u Sarajevu

telefonskim putem radi konsultacije u pogledu zaštite lozinke, budući da je prvotuziteljica tražila dodatnu lozinku. Nakon razgovora, ista je obavijestila prvotuziteljicu, da je transfer novca siguran i da nije potrebna dodatna lozinka i na doznaci je izvršila prepravku korektorom, a kako je to, u svom iskazu izjavila i prvotuziteljica. Navedena službenica je u novčanoj doznaci upisala samo državu primaoca pošiljke, a ne i grad, iako je prvotuziteljica, kao pošiljaoc, to tražila, što je još jedan od dokaza da službenica banke drugotužene, nije bila u cijelosti osposobljena za poslovanje s novčanim doznakama Western Union-a, što je i propust banke. Usljed propusta izbora službenika, odnosno adekvatnog nadzora od strane tuženih (kroz sitem obuke-edukacije), a zbog nepažnje službenika pri obavljanju radnih zadataka, tzv. stručne nepažnje (*culpa specialis*), pri obavljanju poslova svoje struke, službenica nije upotrijebio pažnju koju upotrebljava pažljivo lice njene struke, što je dovelo, u konkretnoj pravnoj stvari, do građansko-pravne odgovornosti za naknadu štete. Tuženi, u toku postupka, nisu dokazali da postoji osnov za isključenje njihove odgovornosti, tj. da je službenica postupala onako kako je trebala postupati, pa je zbog svega navedenog odluka donesena kao u izreci. Prvostepeni sud smatra, da pozivanje drugotužene na pravila Western Union-a kao i činjenicu da je prvotuziteljica bila upoznata u cijelosti sa pravilima transfera novca i da se saglasila sa sadržajem popunjene novčane doznake svojeručnim potpisivanjem doznake, nisu relevantne okolnosti za isključenja od odgovornosti, jer pravila Western Union-a nisu pozitivni propisi u BiH niti se u konkretnom slučaju radi to tzv. athezionim ugovorima (*ugovori o pristupanju*). Odluku o kamatama, sud je donio na osnovu člana 277. i 186. ZOO-a, a odluku o troškovima parničnog postupka na osnovu člana 383., a u vezi sa članom 386. ZPP- u.

Suprotno žalbenim navodima prvotužene i drugotužene, prvostepeni sud je u osporenoj presudi naveo sve dokaze, koje su stranke predložile na pripremnom ročištu i izvele na glavnoj raspravi, dok sadržaj isprava i izjava, datih na raspravnim zapisnicima, odgovara navodima tih dokaza u obrazloženju presude, a provedene dokaze prvostepeni sud je cijenio u skladu sa odredbom člana 8. Zakona o parničnom postupku, pa se ne može prihvatiti, da je počinio gore povredu gore navedene odredbe parničnog postupka na koju žalbe neosnovano ukazuju.

Pravilno je prvostepeni sud utvrdio da je na novčanoj doznaci prvotuziteljica izvršila "samo" potpisivanje sadržaja popunjene doznake od strane službenice banke, iz razloga navedenih u obrazloženju prvostepene presude, koje kao jasne i pravilno obrazloženje prihvata i ovaj sud te ih neće ponavljati.

Neosnovani su i navodi žalbe prvotužene, da je prvostepeni sud pogrešno utvrdio da je prijem transfera isplaćen licu NN, u gradu Cariatu, jer je prvotužena dostavila prijemni nalog u kome je naznačeno ime i prezime primaoca P. (ispravno P.) P., cijeneći da se drugotuzitelj zove P. (M.) P., te da osim imena P.D., nema nikakvog drugog ličnog podatka, za primaoca spornog transfera.

Suprotno žalbenim navodima prvotužene, prvostepeni sud pravilno daje teZiste Ugovoru o zastupništvu, zaključenom između prvotužene i Western Union-a, budući da su odredbama navedenog ugovora regulisani odnosi ugovornih strana, na osnovu kojih je prvostepeni sud utvrdio pasivnu legitimaciju tuženih, kao i osnov za naknadu štete.

Također su neosnovani navodi žalbe prvotužene, da se prevođenjem Ugovora o zastupništvu, sa engleskog na bosanski jezik, stvorio neopravdan trošak, budući da je prvotužena dostavila tekst i na engleskom i na bosanskom jeziku. Iz stanja spisa jasno proizilazi da je punomoćnik prvotužene, a nakon što je na pripremnom ročištu održanom dana 27.12.2006. godine, izjavio da

je tekst navedenog ugovora na engleskom jeziku, zbog čega isti nije mogao ranije dostaviti i predao kopiju teksta ugovora od 06.04.2004. godine, te se protivio provođenju ovog dokaza, smatrajući ga nebitnim za ovu pravnu stvar. Nakon što je sud je usvojio zahtjev tužitelja za izvođenjem dokaza prevođenjem originalnog teksta navedenog ugovora od strane sudskog tumača, punomoćnik prvotuzenog je obavezan da dostavi originalni tekst gore navedenog ugovora od 04.01.2007. godine, koji je uložio u spis na ročištu održanom dana 13.03.2007.godine, a koji mu je vraćen, prije zaključenja glavne rasprave, na ročištu održanom dana 06.06.2007. godine.

Neosnovani su i navodi žalbe prvotuzenog da je prvostepeni sud pogrešno utvrdio odgovornost prvotuzene, na osnovu člana 154., a u vezi sa članom 170. ZOO-a, budući da je sud na osnovu potpuno i pravilno utvrđeno stanja i pravilne primjene materijalnog prava utvrdio odgovornost prvotuzene, čime su i navodi žalbe koji se odnose na odluku o troškovima postupka neosnovani.

Suprotno žalbenim navodima drugotuzene, da je šteta apsolutno nastala bez njene krivice, prvostepeni sud je provedene dokaze pravilno cijenio, u smislu odredbe člana 8. ZPP-u, utvrdio odlučne činjenice i na pravilno i potpuno utvrđeno činjenično stanje, pravilno primjenio materijalno pravo, tj odredbe iz člana 154. i 170. ZOO-a, kao i odredbe iz Ugovora o zastupništvu od 12.07.2004.godine i Ugovora o podzastupništvu od 01.10.2000.godine.

Neosnovani su navodi drugotuzene da je prvostepeni sud povrijedio odredbu iz Člana 156. ZPP-u, tj. da sud ugovor, preveden od strane sudskog tumača nije dostavio strankama osam dana prije održavanja ročišta od 13.03.200. godine, kao i da je sadržina navedenog ugovora mogla imati presudan značaj, prilikom postavljanja pitanja parničnim strankama, kao svjedocima, zbog čega je predložio odlaganje zakazanog ročišta, koji prijedlog je sud odbio, čime je narušio načelo koncentracije postupka i počinio povredu odredaba parničnog postupka stavljajući na opisan način procesne strane u neravnopravan položaj. Prvo iz razloga, što je navedeni dokaz proveden na ročištu održanom dana 06.06.2007. godine, a drugo što su navedenim ugovorom regulisana prava i obaveze prvotuzene i Western Union-a, te činjenice da je drugotuzeni, u toku prvostepenog postupka, imao mogućnost predložiti provođenje dokaza- dopunskim saslušanjem stranaka i svjedoka, vezano za sadržinu navedenog ugovora, ali sa konkretnim prijedlogom.

Ostale žalbene navode, ovaj sud je cijenio, ali ih neće obrazlagati, budući da nisu od značaja za donošenje drugačije odluke suda, u ovoj pravnoj stvari.

Kako, prema tome, ne postoje razlozi zbog kojih se prvostepena presuda pobija, a ni razlozi na koje ovaj sud pazi po službenoj dužnosti, to su primjenom odredbe iz člana 226. ZPP-u, žalbe prvotuzene i drugotuzene kao neosnovane odbijene i prvostepena presuda potvrđena.

Primjenom odredbe iz člana 387. stav 1. ZPP-u, odbijen je zahtjev tužitelja za naknadu troškova, na ime sastava odgovora na žalbu, obzirom da ovaj sud smatra da navedeni troškovi nisu bili neophodni radi vođenja parnice.

PREDSJEDNIK VIJEĆA

SUDIJA

SNJEŽANA MALEŠEVIĆ